

Prof. Dr. Hacı KARA

DENİZ TİCARETİ HUKUKU

onikilevha
KURUMSAL YAYINLAR

İÇİNDEKİLER

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	VII
ÖNSÖZ	IX
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	XLIII
KAYNAKÇA	XLIX
KİTAPLAR.....	XLIX
MAKALELER.....	LVIII
İNTERNET KAYNAKLARI	LXVII
GİRİŞ.....	3
DENİZ TİCARETİ HUKUKUNUN KAYNAKLARI	3
A. KANUNLAR.....	3
B. ULUSLARARASI SÖZLEŞMELER.....	7
I. ULUSLARARASI KURULUŞLAR.....	8
II. GEMİ.....	8
1. Gemilerin Tescili.....	8
2. İnşa Halindeki Gemiler.....	9
3. Gemilerin Kontrolü ve Limanlar	9
4. Gemilerin Rehni/Haczi.....	9

5. Gemilerin Ölçümü.....	12
III. GEMİADAMLARI.....	13
IV. TAŞIMA.....	14
1. Yük Taşıma.....	14
2. Yolcu Taşıma.....	15
V. SORUMLULUK.....	17
VI. ÇATMA VE KURTARMA.....	19
1. Çatma.....	19
2. Kurtarma.....	21
VII. DENİZ KİRLİLİĞİ.....	21
VIII. DENİZDE EMNİYET.....	27
IX. UYDU VE HABERLEŞME.....	29
C. YÖNETMELİK, TEBLİĞ VE YÖNERGELER.....	29

BİRİNCİ BÖLÜM
DENİZ TİCARETİNE DAİR HUKUKİ
DÜZENLEME VE DENİZCİLİĞİN İDARİ
YAPISI

§1. DENİZ TİCARETİ HUKUKUNUN TEMEL	
KAYNAKLARI.....	37
A. KANUNLAR.....	37
I. TÜRK TİCARET KANUNU.....	37
II. DİĞER KANUNLAR.....	41
B. ULUSLARARASI SÖZLEŞMELER.....	42
C. TÜZÜK VE YÖNETMELİKLER.....	46
§2. DENİZ TİCARETİ DAVALARI.....	47
A. DENİZ TİCARETİ DAVALARINDA ARABULUCULUK...47	
I. GENEL OLARAK.....	47
II. TİCARİ DAVALARDA DAVA ŞARTI OLARAK	
ZORUNLU ARABULUCULUK.....	48

1. Arabuluculuğa Dair Hükümler	48
2. Ticari Davalarda Arabuluculuk Usulü.....	48
aa. Dava Açmada Arabuluculuk Şartı	48
bb. Arabulucunun Belirlenmesi	49
cc. Arabuluculuk Süresi.....	50
dd. Arabuluculuğun Hak Düşürücü ve Zamanaşımı Sürelerine Etkisi.....	50
B. DENİZ TİCARET DAVALARINDA GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME	50
I. GÖREVLİ MAHKEME.....	50
II. YETKİLİ MAHKEME	57
C. DENİZ TİCARETİ DAVALARINDA TAHKİM.....	58
§3. TÜRK DENİZCİLİK İDARESİNİN HUKUKİ YAPISI.....	61
A. HUKUKİ DÜZENLEME.....	61
B. BAKANLIK ANA HİZMET BİRİMLERİ.....	63

İKİNCİ BÖLÜM

GEMİ, DONATAN VE KAPTAN

§4. GEMİ	67
A. TANIMI, UNSURLARI VE TÜRLERİ:.....	67
I. TANIMI VE UNSURLARI	67
1. Tanımı.....	67
2. Unsurları.....	68
a. Suda Hareket Gerektiren Bir Amaca Tahsis Edilmiş Olma	69
b. Yüzme Özelliğine Sahip Bulunma.....	70
c. Pek Küçük Olmamalıdır	70
3. Gemi VASFİNIN KAZANILMASI	74
II. TÜRLERİ.....	74
1. Kullanım Amacına Göre.....	75
2. Tahrik Gücüne Göre.....	76

3. Kullanıldığı Yere Göre.....	76
4. Kazanç Sağlayıp, Sağlamadıklarına Göre	76
B. HUKUKİ NİTELİĞİ VE ÖZELLİKLERİ.....	78
I. HUKUKİ NİTELİĞİ.....	78
II. ÖZELLİKLERİ.....	80
1. Bütünleyici Parça.....	80
2. Eklenti	81
3. Tüketilir (Müstehlik) Malzemeler	82
III. GEMİNİN DENİZE ELVERİŞLİLİĞİ	82
1. Tanımı.....	82
2. Geminin Denize Elverişsiz Hale Gelmesi	84
a. Tamir Kabul Etmez Gemi	84
b. Tamire Değmez Gemi	85
IV. GEMİNİN AYIRDEDİCİ UNSURLARI.....	85
1. Geminin Adı.....	85
2. Geminin Bayrağı.....	86
a. Türk Bayrağı Çekme Hakkı	86
aa. Gerçek Kişilere Ait Gemiler.....	86
bb. Donatma İştirakine Ait Gemiler.....	86
cc. Tüzel Kişilere Ait Gemiler	87
aaa. Kuruluş, Kurum, Dernek ve Vakıflara Ait Olan Gemiler	87
bbb. Ticaret Şirketlerine Ait Olan Gemiler....	87
b. Türk Bayrağı Çekme Hakkının İstisnaları.....	87
aa. Türk Geminin Geçici Olarak Yabancı Bayrak Çekmesi	87
bb. Yabancı Geminin Türk Bayrağı Çekebilmesi	88
c. Türk Bayrak Çekme Hakkının İspatı	89
aa. Gemi Tasdiknamesi	90
bb. Bayrak Şahadetnamesi.....	90
3. Bağlama Limanı.....	92
4. Geminin Tonajı.....	94
a. Gros Tonilato.....	95

b. Net Tonilato.....	95
c. Ölü Ağırlık.....	95
5. Geminin Klası	95
C. GEMİ SİCİLLERİ.....	97
I. MİLLİ GEMİ SİCİLİ.....	98
1. Gemi Sicil Teşkilatı	98
2. Gemilerin Sicile Tescili	99
a. Sicile Tescil Edilebilecek Gemiler	99
b. Tescili Zorunlu Gemiler	99
c. Tescili İsteğe Bağlı Gemiler	100
d. Tescili Mümkün Olmayan Gemiler	100
3. Sicile Tescil İşlemleri	100
a. Gemideki Değişikliklerin İşlenmesi.....	101
b. Silinme	102
aa. İstem Üzerine	102
bb. Kendiliğinden.....	103
4. Gemi Siciline Tescilin Hükümleri.....	104
a. Gemi Sicilindeki Kayıtlar	105
aa. Açıklayıcı Kayıtlar	105
bb. Kurucu Kayıtlar	106
b. Şerhler	106
II. TÜRK ULUSLARARASI GEMİ SİCİLİ	106
1. Tescil Edilecek Gemiler ve Yatlar	107
a. Gemiler	108
b. Yatlar.....	109
2. Kayıt Harcı	110
3. Yıllık Tonaj Harcı.....	110
4. TUGS'a Tescil ve Sonuçları.....	111
a. Türk Bayrağı Çekme Hakkından Yararlanma....	111
b. TUGS'a Kayıtlı Gemilerde Gemi Adamı İstihdamı.....	112
aa. Gemi Adamlarının Uyuşuğu ve İstihdamı	112
bb. Gemi Adamlarının Sosyal Güvenliği ve Çalışma Şartları	113

cc. Yabancı Uyruklu Gemi Adamlarının Ülkeye Giriş-Çıkış ve Konaklamaları.....	113
dd. Gemi Adamlarının Ücretleri	113
c. TUGS'a Kayıtlı Gemilerin Sigortası	114
d. TUGS'a Dair Mali Hükümler.....	115
III. YAPI HÂLİNDEKİ GEMİLERE ÖZGÜ SİCİL.....	116
IV. BAĞLAMA KÜTÜĞÜ	118
1. Tanımı.....	119
2. Hukuki Niteliği.....	120
3. Bağlama Kütüğüne Kayıtlı Gemi ve Deniz ve İçsu Araçlarının Devri.....	123
D. GEMİLERİN MÜLKİYETİ.....	124
I. UYGULANACAK HÜKÜMLER	124
II. MÜLKİYETİN KAZANILMASI	125
1. Aslen İktisap.....	125
a. Sahiplenme.....	125
b. Zamanaşımı İle Kazanma.....	125
aa. Olağan Zamanaşımı İle Kazanma	125
bb. Olağanüstü Zamanaşımı İle Kazanma	126
2. Devren İktisap	129
a. Devrin Şekli	129
b. Devrin kapsamı.....	131
III. MÜLKİYETİN KAYBI.....	132
1. Geminin Zıyaı	132
2. Terk	133
3. Zamanaşımı	133
E. GEMİLER ÜZERİNDE SINIRLI AYNİ HAKLAR.....	133
I. GEMİ REHNİ	133
1. Sicile Kayıtlı Olmayan Gemilerin Rehni.....	133
2. Sicile Kayıtlı Olan Gemilerin Rehni.....	135
a. Tersane Sahibinin Kanuni İpotek Hakkı.....	135
aa. Tanımı.....	135
bb. Kapsamı	137

cc. Süresi	138
dd. Tersane Sahiplerinin Sırası.....	139
b. Sözleşmeye Dayalı İpotek Hakkı.....	139
II. GEMİ İPOTEĞİ	139
1. Özellikleri ve Tanımı.....	139
2. Niteliği.....	141
3. Kurulması.....	141
a. Şekli	141
b. Tescili	142
c. Tescil Edilecek Hususlar.....	142
4. İpoteğin Türleri.....	143
a. Birlikte Gemi İpoteği.....	143
b. Üst Sınır İpoteği.....	144
c. Yabancı Para İpoteği.....	144
d. Sabit Değerli İpotek.....	146
e. Kıymetli Evraka Ait İpotek	146
f. Yapı İpoteği	147
5. İpoteğin Teminat Altına Aldığı Alacak.....	147
6. İpoteğin Kapsamı	148
a. Genel Olarak.....	148
b. Kiralanmış Olan Gemideki İpoteğin Kapsamı .	150
c. Birden Çok Gemi ve Gemi Payı Üzerindeki İpoteğin Kapsamı	151
d. İpotekli Gemide Sigorta tazminatı.....	151
aa. Gemi ipoteğinin sigortacıya bildirilmesi.....	151
bb. Sigortacının Malike Ödeme Yapması	153
cc. Sigortacının Borcundan Kurtulması	153
7. İpoteğin Hükümleri	154
a. Alacağın Muaccel Olmasından Önce	154
aa. Malik Aleyhine.....	154
aaa. İpotekli Gemiyle İlgili Önlemler	154
bbb. Alacağa Dair Önlemler.....	155
bb. Üçüncü Kişiler Aleyhine.....	156
b. Alacağın muaccel olmasından sonra.....	156
8. Gemi İpoteğinin Devri ve Değiştirilmesi.....	156

a.	İpoteğin Devri	156
b.	İpoteğin Değiştirilmesi	158
aa.	İpoteğin İçeriğinin Değiştirilmesi	158
bb.	İpoteğin Derecesinin Değiştirilmesi	158
cc.	İpoteğe Konu Alacağın Yerine Başka Bir Alacağın Konulması.....	159
9.	Gemi İpoteğinin Sona Ermesi	159
a.	Tarafların Anlaşması	159
b.	Alacağın Sona Ermesi	160
c.	Alacaklının Feragat Etmesi	160
d.	Alacaklı ve Malik ya da Alacaklı ve Borçlu Sıfatlarının Aynı Kişide Birleşmesi	161
e.	Birlikte Gemi İpoteğinde Malikin Alacaklıya Ödemede Bulunması	161
f.	Geminin İcra Yoluyla Paraya Çevrilmesi.....	162
g.	Alacaklının Gemi Malikine Karşı Sahip Olduğu Talep (Alacak) Hakkının Zamanaşımına Uğraması.....	162
h.	İpoteğin süresinin dolması.....	162
i.	Mahkemece İpoteğin Düşmesine Karar verilmesi.....	162
aa.	Alacaklının Belli Olmaması Hâlinde.....	163
bb.	Paranın Tevdii Hâlinde.....	163
j.	Geminin Türk Bayrağını Çekme Hakkını Kaybetmesi.....	164
k.	İpoteekli Borcun Gemi Malikinin Onayı Olmaksızın Başkasına Nakli.....	164
III.	TAŞINIR REHNİ KANUNU	164
IV.	YAPI HÂLİNDEKİ GEMİLER ÜZERİNDE İPOTEK.....	166
1.	Konusu	166
2.	Kurulması.....	167
3.	Kapsamı	167
4.	Derecesi.....	168
V.	GEMİLER ÜZERİNDE İNTİFA HAKKI	168

§5. DONATAN VE DONATMA İŞTİRAKİ.....	168
A. DONATAN.....	169
I. DONATANIN SORUMLULUĞUNU GEREKTİREN HALLER.....	170
1. Donatanın Haksız Fiil Sorumluluğu	170
2. Gemi Adamlarının Kusurlarından Doğan Sorumluluğu.....	170
3. Kılavuz Kaptanların Kusurlarından Doğan Sorumluluğu	172
4. Donatanın, Kaptanın Yaptığı İşlemlerden Doğan Sorumluluğu	174
a. Kaptanın Kanuni Yetkisi Dâhilinde Yaptığı İşlemlerden Sorumluluk	174
b. Kaptanın Yükle İlgili İşlemlerinden Sorumluluk.....	174
5. Donatanın Deniz Kirliliğinden Sorumluluğu	175
6. Donatanın Çatmadan Sorumluluğu	177
7. Donatanın Kurtarmadan Sorumluluğu	177
8. Donatanın Müşterek Avaryadan Sorumluluğu	178
II. DONATANIN SORUMLULUĞUNU SINIRLANDIRMASI.....	178
III. DONATANA KARŞI AÇILACAK DAVALARDA YETKİLİ MAHKEME	179
B. GEMİ İŞLETME MÜTEAHHİDİ	179
C. DONATMA İŞTİRAKİ	180
§6. KAPTAN.....	181
A. KAPTANIN GÖREV VE YETKİLERİ	181
I. GÖREVLERİ.....	181
1. Geminin Denize ve Yola Elverişli Olup Olmadığına Dikkat Etmek	181
2. Geminin Yüklemeye ve Boşaltmaya Elverişli Olup Olmadığına Dikkat Etmek.....	181

3. Gemide Hazır Bulunmak.....	182
4. Beklemeksizin Yola Çıkmak.....	182
5. Uygun Rotayı Takip Etmek.....	183
6. Gemi Jurnalı Tutmak.....	183
7. Yabancı Mevzuata Uymak.....	184
8. Denizde Can Kurtarmak.....	184
9. Deniz Raporu Düzenlemek.....	185
a. Tespit Edilecek Konular.....	185
b. Deniz Raporu Düzenleme Yeri.....	186
c. Tespit Usulü.....	186
10. Borda Evrakını Gemide Bulundurmak.....	187
II. KAPTANIN YETKİLERİ.....	191
1. Donatanı Temsil Etmek.....	192
a. Gemi Bağlama Limanında İken.....	192
b. Gemi Bağlama Limanı Dışında İken.....	192
aa. Genel Temsil Yetkisi.....	192
bb. Kredi İşlemleri.....	192
cc. Kambiyo Taahhüdünde Bulunmak.....	193
c. Kaptanın Donatanı Temsil Yetkisinin Sınırlandırılması veya Kaldırılması.....	193
2. Kaptanın Yük İlgililerini Temsil Yetkisi.....	193
a. Yük İlgililerinin Menfaatlerini Korumak Yükümlülüğü.....	193
b. Eşya Üzerinde Tasarruf Yetkisi.....	194
B. KAPTANIN SORUMLULUĞU.....	195
I. DONATANA KARŞI SORUMLULUĞU.....	195
1. Donatana Bilgi verme Yükümlülüğü.....	195
2. Navlun ve Diğer Paraları Donatana verme Yükümlülüğü.....	195
3. Kendi Hesabına Gemiye Eşya Yükleme.....	195
II. ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE KARŞI SORUMLULUĞU.....	195

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM DENİZ TİCARETİ SÖZLEŞMELERİ

§7. SÖZLEŞME TÜRLERİ.....	199
A. GENEL OLARAK.....	199
B. GEMİ KİRA SÖZLEŞMESİ.....	201
I. TANIMI VE UNSURLARI	201
1. Tanımı.....	201
2. Unsurları.....	202
a. Gemi	202
b. Tarafların Anlaşması	203
c. Kira Bedeli.....	205
d. Zilyetliğin Kiracıya Devri	205
II. GEMİ KİRA SÖZLEŞMESİNİN HÜKÜMLERİ	207
1. Kiraya verenin Borçları	207
a. Gemiyi Teslim Etmek.....	208
b. Gemiyi Kullanıma Uygun Bulundurmak.....	208
c. Sözleşmede Belirlenen Kullanım Amacına Uygun Gemi Adamı Tahsis Etmek	208
d. Kira Sözleşmesini Gemi Siciline Şerh vermek...	209
e. Gemiyeye Ait vergi ve Benzeri Mali Yükümlülükler İle Yan Giderlere Katlanmak.....	211
f. Kiralananın Ayıbından Sorumluluk	211
aa. Kiralanan Geminin Teslim Anındaki Ayıplarından Sorumluluk.....	211
bb. Kiralananın Sonradan Ayıplı Hâle Gelmesinden Sorumluluk.....	212
cc. Ayıbın Giderilmesini İsteme ve Fesih Hakkı.....	212
dd. Kira Bedelinin İndirilmesini İsteme Hakkı	213
ee. Zararın Giderimini İsteme Hakkı.....	213
g. Geminin Zaptından Sorumluluk.....	213
aa. Kiralananın El Değiştirmesi.....	213
bb. Üçüncü Kişinin Sınırlı Aynı Hak Sahibi Olması	214

2. Özel Durumlar	214
aa. Kiralanan Gemide Değişiklik Yapılması	214
bb. Alt Kira ve Kullanım Hakkının Devri.....	214
3. Kiracının Borçları.....	214
a. Gemiyi Teslim Alma.....	215
b. Kira Bedelini Ödeme	215
aa. İfa Zamanı	216
bb. Kiracının Temerrüdü Halinde Alacağın Teminat Altına Alınması	216
c. Gemiyi Amacına Uygun ve Özenle Kullanma..	218
d. Gemi Adamlarının Çalıştırılması	218
e. Bakım Giderlerine Katlanma.....	219
f. Sigorta Yaptırma	219
g. Geminin Kullanılmasından Doğan İstemleri Karşılama.....	221
h. Ayıpları Kiraya Verene Bildirme	222
i. Geminin Ayıplarının Giderilmesine ve Gemide Yenilik ve Değişiklik Yapılmasına Katlanma Borcu.....	222
j. Geminin Bakımı, Tamirleri ve Parçalarının Değiştirilmesi İle İşletilmesinden Doğan Giderlere Katlanma	223
k. Gemiyi İade Etme.....	223
III. SÖZLEŞMENİN SONA ERMESİ.....	223
IV. ZAMANAŞIMI.....	224
C. ZAMAN ÇARTERİ SÖZLEŞMESİ.....	225
I. TANIMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ	226
1. Tanımı.....	226
2. Hukuki Niteliği.....	227
II. UNSURLARI	229
1. Sözleşme Bulunmalı.....	229
2. Gemi Donatılmış Olmalı.....	230
3. Geminin Ticari Yönetimi Tahsis Olunana Bırakılmalı.....	230

4. Ücret Ödenmelidir	231
III. TAHSİS EDENİN (DONATANIN) BORÇLARI.....	231
1. Gemiye teslim etmek.....	231
2. Geminin Teknik Yönetimini Üstlenmek.....	231
3. Geminin Sigortalarını Yaptırmak.....	231
4. Gemiye Donatmak.....	232
5. Masrafları Karşılama.....	232
6. Gemiye gerekli erzak ve levazımatı temin etmek.....	232
7. Geminin Belgelerini Temin ve Muhafaza Etmek	232
IV. TAHSİS EDİLENİN (ÇARTERERİN) BORÇLARI..	232
1. Geminin Ticari Yönetimini Üstlenmek.....	232
2. Giderleri Karşılama.....	235
3. Ücret Ödemek ve Ücretin Teminatı.....	237
a. Tahsis Ücreti.....	237
b. Teminat	237
aa. Hapis Hakkı.....	237
bb. Alacak Rehni.....	238
cc. Üçüncü Kişilerden Olan Alacaklarla İlgili Hapis Hakkı.....	238
4. Gemiye İade Etmek.....	239
V. ZAMANAŞIMI.....	240
D. NAVLUN SÖZLEŞMESİ	240
I. GENEL OLARAK.....	240
II. YABANCILIK UNSURLU NAVLUN SÖZLEŞMELERİ	241
III. NAVLUN SÖZLEŞMESİNİN TANIMI VE TÜRLERİ	242
1. Tanımı ve Hukuki Niteliği	243
2. Şartları.....	245
a. Taşıma Deniz Yoluyla Gerçekleşmelidir	245
b. Eşya Taşınması Gemi ile Yapılmalıdır	245
c. Eşya Taşıyanın Zilyetliğinde Olmalıdır.....	245

d. Navlun Ödenmelidir.....	246
3. Şekli.....	247
4. Türleri.....	248
a. Yolculuk Çarteri.....	248
aa. Tam Çarter.....	249
bb. Kısmi Çarter.....	249
b. Kırkambar Sözleşmesi.....	249
5. Sorumsuzluk Anlaşmaları.....	251
6. Asıl Navlun-Alt Navlun Sözleşmesi.....	252
IV. TAŞIMA SÖZLEŞMESİNİN TARAFLARI VE YÜK İLGİLİLERİ.....	255
1. Sözleşmenin Tarafları.....	255
a. Taşıyan.....	255
aa. Taşıyanın Adamları.....	255
bb. Fiili Taşıyan.....	257
b. Taşıtan.....	258
2. Yük İlgilileri.....	259
a. Yükleten.....	259
b. Gönderilen.....	260
V. SÖZLEŞMENİN İFASI.....	260
1. Teslim Alma.....	261
2. Yükleme.....	262
a. Yükleme Yeri.....	262
b. Yükleme Süresi.....	263
aa. Yükleme Süresinin Hesaplanması.....	263
bb. Yükleme Süresinden Sayılmayan Haller.....	265
cc. Hızlandırma Primi.....	267
c. Sürastarya Süresi.....	267
d. Yükleme Giderleri.....	269
e. Yüklemenin Hiç Yapılmaması veya Eksik Yapılması.....	271
aa. Yüklemenin Hiç Yapılmaması.....	271
bb. Yüklemenin Eksik Yapılması.....	272
f. Taşıtanın Yüklemeyle İlgili Talimat vermemesi.....	273

g.	Birden Fazla Taşıtan ve Yükleten Bulunması.....	273
aa.	Birden Fazla Taşıtan Bulunması.....	273
bb.	Birden Fazla Yükleten Bulunması.....	274
3.	Yolculuk.....	274
4.	Boşaltma	274
a.	Boşaltma Giderleri.....	275
b.	Boşaltma Süresi.....	275
c.	Eşyanın Boşaltılmaması veya Teslim Alınmaması.....	276
5.	Teslim Etme	276
VI.	TAŞIMA BELGELERİ.....	277
1.	Konişmento.....	277
a.	Tanımı.....	277
b.	Düzenlenmesi.....	278
c.	Türleri.....	278
aa.	Tesellüm Konişmentosu	278
bb.	Yükleme Konişmentosu	278
d.	Konişmentonun Niteliği.....	279
e.	İçeriği.....	280
aa.	Konişmentoda Yer Alan Kayıtlar	280
bb.	Yazıdan Doğan Sorumluluk	282
f.	Konişmentonun İşlevleri.....	283
aa.	Taşıyanın Belirlenmesi.....	283
bb.	Taraflar Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi	284
cc.	Taşımaya Dair Hükümlerin Tespiti	285
dd.	Eşyayı Tanımlayan Bazı Özelliklerin İspatı	286
g.	Konişmentolu Yükün Teslim Edilmesi	287
2.	Deniz Yük Senedi.....	288
a.	Tanımı.....	288
b.	İşlevi.....	288
VII.	TAŞIYANIN SORUMLULUĞU	289
1.	Taşıyanın Sorumluluğuna Dair Düzenlenme.....	289
a.	Lahey/Visby Kuralları.....	289
b.	Hamburg Kuralları.....	290
c.	Rotterdam Kuralları.....	290

d. TTK Hükümleri	291
2. Başlangıçtaki Elverişsizlikten Sorumluluk.....	292
a. Denize, Yola ve Yüke Elverişlilik.....	292
aa. Denize Elverişli Gemi.....	292
bb. Yola Elverişli Gemi	293
cc. Yüke Elverişli Gemi.....	294
b. Sorumluluğun Niteliği	295
c. Elverişsizlik Kavramının Nispiyeti.....	296
d. Zarar Kavramı ve İspat Yüğü	297
3. Taşıyanın Eşyanın Zıya ve Hasarı veya Geç Tesliminden Doğan Zararlardan Sorumluluğı.....	299
a. Genel Olarak.....	299
b. Hasar, Zıya veya Gecikme	301
aa. Hasar.....	301
bb. Zıya.....	303
cc. Gecikme.....	305
c. Bildirim Yükümlülüğü	308
aa. Zıya ve Hasar Halinde	308
bb. Geç Teslim Halinde	309
4. Özel Sorumluluk Halleri.....	310
a. Başka Gemiye Yükleme ve Aktarmadan Sorumluluk.....	310
b. İzinsiz Güverteye Yüklemeden Sorumluluk	310
c. Haksız Sapmadan Sorumluluk	311
aa. Takip Edilmesi Gereken Rota.....	311
bb. Geminin Umulmayan Bir Hâl Nedeniyle Zıyaı	312
cc. Haklı Nedenle Rotadan Sapma	312
VIII. TAŞIYANIN SORUMLULUĞUNUN SINIRLANDIRILMASI	312
1. Tanım	312
2. Koli ve Ünite Kavramı.....	313
3. Sorumluluğunun Sınırlandırabileceği Miktar.....	314
4. Taşıyanın Sınırlı Sorumluluktan Yararlanamayacağı Haller.....	316

a.	Eşyanın Cins ve Değerinin Belirtilmesi	316
b.	Eşyanın Cins ve Değerinin Kasten Gerçeğe Aykırı Bildirilmesi.....	317
c.	Taşıyanın Kastı ve Pervasızca Sorumluluğunun Bulunması.....	317
aa.	Taşıyanın Sınırlı Sorumluluktan Yararlanamaması	317
bb.	Taşıyanın Adamlarının Sınırlı Sorumluluktan Yararlanamaması	322
5.	Tazminatın Miktarı.....	322
IX.	TAŞIYANIN VE FİİLÎ TAŞIYANIN SORUMLULUĞU.....	323
X.	TAŞIYANIN SORUMLU OLMADIĞI HALLER.....	324
1.	Mutlak Sorumsuzluk Halleri	324
a.	Genel Olarak.....	324
b.	Teknik Kusur	325
c.	Yangın.....	326
d.	Denizde Kurtarma	327
2.	Muhtemel Sorumsuzluk Halleri.....	328
3.	Mutlak ve Muhtemel Sorumsuzluk Halleri Arasındaki Farklar.....	330
XI.	TAŞITAN VE YÜKLETENİN SORUMLULUĞU.....	330
XII.	NAVLUN, MESAFE NAVLUNU VE FESİH TAZMİNATI.....	331
1.	NAVLUN	331
2.	MESAFE NAVLUNU	332
3.	ÖLÜ NAVLUN.....	333
4.	FESİH TAZMİNATI.....	333
XIII.	NAVLUN SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ.....	334
1.	Tarafların Herhangi Bir Sebep Göstermeksizin Sözleşmeyi Feshetmesi	334
2.	Tarafların Haklı Nedenle Sözleşmeyi Feshetmesi ...	334

3. Geminin ve Yükün Zayi Olması Nedeniyle	
Sözleşmenin Hükümden Düşmesi	336
a. Geminin Zayi Olması.....	336
aa. Yolculuk başlamadan önce	336
bb. Yolculuk başladıktan sonra.....	337
b. Eşyanın Zayi Olması.....	338
aa. Yolculuk Başlamadan Önce.....	338
4. Eşya sözleşmede ferden belirlenmişse	338
5. Eşya, Sözleşmede Tür veya Cinsi İle Belirlenmişse .	338
aa. Yolculuk başladıktan Sonra.....	339
6. Eşyanın Tamamının Zayi Olması	339
7. Eşyanın bir kısmının zayi olması.....	340
XIV. ZAMANAŞIMI VE HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜRE	340
XV. EMREDİCİ HÜKÜMLER	344
1. Taşıyanın Borç ve Sorumluluklarına İlişkin	
Emredici Hükümler	344
2. Taşıtan ve Yükletenin Borç ve Sorumluluklarına	
İlişkin Emredici Hükümler.....	345
3. Denizde Taşıma Belgelerine İlişkin Emredici	
Hükümler	346
4. Emredici Hükümlerin İstisnası.....	346
E. DENİZ YOLUYLA YOLCU TAŞIMA SÖZLEŞMESİ	351
I. DENİZ YOLUYLA YOLCU TAŞIMA	
SÖZLEŞMESİ TANIMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ.....	353
1. Tanımı.....	353
2. Hukuki Niteliği.....	353
3. Şekli.....	353
II. SÖZLEŞMENİN TARAFLARI.....	354
1. Taşıyan ve fiili Taşıyan	354
2. Yolcu.....	354
III. YABANCILIK UNSURU BULUNMASI.....	355

IV. TAŞIYANIN VE YOLCUNUN BORÇ VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	356
1. Taşıyanın Borç ve Yükümlülükleri.....	356
a. Yolcunun Gemide Seyahat Etmesi	356
b. Yolcu Bagajının Taşınması	356
aa. Yolcu Bagajı	356
bb. Değerli Eşyanın Taşınması	357
cc. Ölen Yolcunun Bagajı.....	357
c. Yolcunun Uğradığı Zararlardan Sorumluluk.....	358
d. Sigorta Yaptırmak.....	358
e. Taşımayı Zamanında Tamamlamak.....	358
2. YOLCUNUN BORÇ VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ..	359
a. Taşıma Ücretini Ödeme.....	359
b. Taşıyanın Hapis Hakkına Rıza Göstermek.....	359
c. Kaptanın Talimatına Uymak.....	359
d. Gemiye Zamanında Gelmek.....	359
e. Bagaj Hakkında Doğru Bilgi Verme Yükümlülüğü.....	359
f. Bagajın Zıyıya veya Hasara Uğradığının Bildirimi.....	360
3. TAŞIYANIN YOLCU TAŞIMASI DOLAYISIYLA SORUMLULUĞU	360
a. Taşıyanın Sorumluluk Sınırları.....	361
aa. Yolcunun Gemi Kazasında Ölmesi veya Yaralanması.....	362
bb. Yolcunun Gemi Kazası Dışında Ölmesi veya Yaralanması.....	363
cc. Gemi Kazasında Yolcu Bagajının Zıyıya ve Hasara Uğraması.....	363
dd. İstemlerin Birleşmesi	364
ee. Sorumluluğu Sınırlandırma Hakkının Kaybı.....	364
b. Fiilî Taşıyanın Sorumluluğu.....	365
V. TAŞIMA SÜRESİ.....	365
1. YOLCU VE KABİN BAGAJI.....	365

2. KABİN BAGAJI	366
3. DİĞER BAGAJ	366
VI. ZAMANAŞIMI.....	366

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM SORUMLULUĞUN SINIRLANMASI

§8. DENİZ ALACAKLARINA VE KİRLİLİĞE KARŞI SINIRLANMA.....	369
A. DENİZ ALACAKLARINA KARŞI SORUMLULUĞUN SINIRLANMASI.....	369
I. GENEL OLARAK.....	369
II. ALACAKLAR HAKKINDA.....	372
1. Sınırlandırmaya Tabi Alacaklar	372
2. Sözleşmenin Uygulama Alanının Genişletilmesi.....	373
3. Sınırlandırılması Mümkün Olmayan Alacaklar	375
III. SORUMLULUĞU SINIRLANMA HAKKI	376
1. Sınırlama Limitleri.....	376
a. Ölüm veya Yaralanmadan İleri Gelen Alacaklar Hakkında.....	377
b. Malvarlığı Zararına İlişkin Alacaklar Hakkında.....	378
c. Yolcuların Alacakları Hakkında	379
2. Kılavuza Karşı Sınırlama Limitleri	379
IV. KİŞİSEL FON KURULMASI	380
V. SINIRLANMA HAKKINI ORTADAN KALKMASI ...	382
VI. ÖNCELİK HAKKI	383
VII. DİĞER BAZI SORUNLAR.....	385
1. Kanuni Halefiyet.....	385
2. Alacakların Teminatı.....	385
3. Diğer Alacaklılar.....	385

4. Faiz	386
B. PETROL KİRLİLİĞİ ZARARININ TAZMİNİNE DAİR ÖZEL HÜKÜMLER.....	386
I. GENEL OLARAK.....	386
II. 1992 TARİHLİ SORUMLULUK VE FON SÖZLEŞMELERİNİN UYGULANMASI.....	387
1. Sözleşmenin Uygulanması İçin Gerekli Şartlar	387
2. Sözleşmenin Uygulama Alanının Genişletilmesi.....	389
3. Yabancılık Unsuru	390
III. ZARARDAN SORUMLULUK.....	391
1. Zarardan Sorumlu Olan Kişi	391
IV. SORUMLULUK FONU	392
1. Sorumlu Kişinin Ortaklarının Fon Tesisi	392
2. Sınırlama Hakkının Ortadan Kalkması.....	393
3. Kılavuza Karşı Dava Açılması	394
4. Halefiyet.....	395
5. Alacakların Teminatı.....	395
V. DAVAYA DAİR ÖZELLİKLER	396
1. Görevli Mahkeme	396
2. Davanın İhbarı ve Davaya Müdahale.....	396
3. Yargılama ve Takip Giderleri	397

BEŞİNCİ BÖLÜM DENİZ KAZALARI

§9. MÜŞTEREK AVARYA, ÇATMA VE KURTARMA.....	401
A. MÜŞTEREK AVARYA	401
I. GENEL OLARAK.....	401
II. TANIMI VE UNSURLARI	403
1. Tanımı.....	403
2. Unsurları.....	404

3. Türleri.....	405
4. İkame Masrafları	405
III. DİSPEÇ.....	406
1. Tanımı.....	406
2. Dispeç Yaptırma Yükümlülüğü.....	407
a. Dispeçi Yaptıracak Kişi	407
b. Dispeçin Yapılacağı yer	408
c. Dispeçinin Belirlenmesi.....	408
d. Dispeç Raporuna İtiraz ve Dispeçin Onaylanması.....	409
e. Dispeç Raporunun Onaylanması Hakkındaki Kararın Hükmü.....	410
f. Yurtdışında Yaptırılan Dispeç	410
IV. GARAME PAYLARININ BORÇLULARI VE TEMİNAT	411
1. Garame Paylarının Borçluları.....	411
2. Teminat	412
3. Müşterek Avarya Paylaştırması	412
a. Olay	413
b. Alacaklı Masa	414
c. Borçlu Masa.....	417
d. Müşterek Avarya Garame Oranı.....	418
4. Zamanaşımı	418
B. ÇATMA.....	419
I. GENEL OLARAK.....	419
II. ÇATMAYA İLİŞKİN HÜKÜMLERİN UYGULANMASI.....	419
1. TTK Hükümlerinin Çatmaya Uygulanması	419
2. Çatmaya Dair 1910 Tarihli Brüksel Sözleşmesinin Uygulanması.....	420
3. Türk Boğazlarına İlişkin Düzenleme.....	421
III. ÇATMANIN TANIMI VE TÜRLERİ.....	424
1. Tanımı.....	424

2. Hukuki Niteliği.....	425
3. Çatmanın Türleri.....	425
a. Kusursuz Çatma.....	425
b. Kusurlu Çatma	426
aa. Tek Taraflı Kusurlu Çatma.....	426
bb. İki Taraflı Kusurlu Çatma	426
c. Kıyas Yoluyla Çatma	427
IV. ÇATMA SONUCUNDA TAZMİNİ GEREKEN ZARARLAR	428
1. Maddi Zararlar	428
2. Bedeni Zararlar.....	431
V. SORUMLU KİŞİLER.....	432
1. Donatan.....	432
2. Gemi Adamları.....	432
3. Kılavuz	432
4. Üçüncü Kişiler.....	433
VI. ÇATMADAN SORUMLULUK DAVASININ ÖZELLİKLERİ	433
VII. ZAMANAŞIMI.....	434
C. KURTARMA	434
I. KURTARMA FAALİYETİ.....	434
1. Genel Olarak.....	434
2. Kurtarma Faaliyetinin Tanımı ve Hukuki Niteliği..	436
a. Tanımı.....	436
b. Hukuki Niteliği.....	437
3. Unsurları.....	437
a. Gemi veya Diğer Eşya Tehlikeye Uğramalıdır..	437
b. Kaptan veya Malik Makul Bir Şekilde Açıkça Karşı Koymamış Olmalıdır.....	438
c. Kurtarma Faaliyetinin İfası.....	439
d. Faydalı Sonuç Alınmalıdır.....	439
e. Kurtarma Faaliyeti Gönüllü Olmalıdır	440
II. KURTARILACAK EŞYA.....	440

1. Gemi	440
2. Eşya	440
3. Navlun	440
III. KURTARMA SÖZLEŞMESİ.....	441
1. Kapsamı	441
2. Kurtarma Sözleşmesinin Uyarlanması veya Değiştirilmesi.....	442
3. Sözleşme İle Değiştirilemeyecek Hükümler.....	442
IV. TARAFLARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	443
1. Kurtaranın Yükümlülükleri.....	443
a. Kurtaran.....	443
b. Kurtaranın Yükümlülükleri.....	444
2. Tehlike Altındaki Geminin Maliki ve Kaptanı veya Gemideki Eşyanın Malikinın Yükümlülükleri	444
V. KURTARMA ÜCRETİ VE GİDERLER.....	445
1. Kurtarma Ücreti ve Kapsamı.....	445
2. Özel Tazminat	446
3. Kurtarma Ücretinin Belirlenmesi.....	448
4. Kurtarma Ücretinden Sorumlu Olan Kişiler	448
5. Kurtarma Ücretinin Paylaştırılması	449
a. Kurtaranlar Bakımından	449
b. Gemi Adamlarına ve Kurtaranın Diğer Adamlarına verilecek Pay.....	450
VI. TEMİNAT	451
VII. İNSAN KURTARMA	451
VIII. KURTARMA DAVASININ ÖZELLİKLERİ.....	452
IX. ZAMANAŞIMI.....	452

ALTINCI BÖLÜM
CEBRİ İCRA YA DAİR ÖZEL HÜKÜMLER

§9. GEMİ ALACAKLARI VE CEBRİ İCRA.....	457
A. GEMİ ALACAKLARI.....	457
I. GEMİ ALACAKLISI KAVRAMI.....	458
1. Gemi Alacaklısı Hakkı veren Alacaklar	460
a. Gemi Adamı Alacakları	461
b. Ölüm ve Yaralanmadan Kaynaklanan Alacaklar.....	463
c. Kurtarma Ücreti.....	463
d. Karantina ve Kılavuzluk İçin Ödenecek Resimler	463
e. Haksız Fiil Alacakları	464
f. Müşterek Avarya Alacakları.....	464
2. Gemi Alacaklısı Hakkı vermeyen Alacaklar	465
3. Gemi Alacaklısı Hakkının Alacaklısı ve Borçlusı....	465
II. GEMİ ALACAKLARININ TEMİNAT ALTINA ALINMASI.....	468
1. Gemi Alacaklısı Hakkının Kapsamı	468
2. Gemi Alacaklısı Hakkına Dair Kanuni Rehin Hakkının Özellikleri	469
a. Temin Ettiği Alacaklar	469
b. Takip Hakkı	469
c. Önceliği ve Sırası	469
aa. Önceliği.....	469
bb. Sırası.....	470
3. Kanuni Rehin Hakkının Düşmesi.....	470
B. DENİZ ALACAKLARININ TAHSİLİ VE CEBRÎ İCRA USULÜ	472
I. İHTİYATİ HACİZ	474
II. DENİZ ALACAKLARININ TAHSİLİ İÇİN GEREKLİ ŞARTLAR.....	475
1. Bir Deniz Alacağı Bulunmalıdır.....	475

2.	Deniz Alacağı Muaccel Olmalıdır	481
a.	Vadesi Gelmiş Deniz Alacakları Bakımından ...	481
b.	Vadesi Gelmemiş Deniz Alacakları Bakımından	481
c.	Yeniden veya Aynı Alacak İçin İhtiyati Haciz....	481
3.	Bir Gemi Bulunmalıdır	482
a.	Deniz Alacağının Doğumuna Sebep Olan Geminin İhtiyati Haczi	482
b.	Deniz Alacağını Teminat Almak İçin Malikin Diğer Gemilerinin Haczi	485
4.	İhtiyati Hacze Yetkili Mahkeme Karar vermelidir ...	486
a.	Esas Hakkında Dava Açılmadan Önce.....	486
aa.	Türk Bayraklı Gemiler Bakımından	487
bb.	Yabancı Bayraklı Gemiler	487
b.	Esasa Dair Dava Açıldıktan Sonra.....	488
c.	İhtiyati Hacze İtiraz Edilmişse.....	488
d.	Tenfiz Davası Hakkında	489
e.	Haksız Tedbire Dair Tazminat Davası Hakkında.....	489
5.	Alacaklı Teminat Göstermelidir	489
III.	İHTİYATİ HACZİN UYGULANMASI	491
1.	Kararı Uygulama Süresi.....	491
2.	Gemiye El Konulması ve Muhafazası	491
a.	Geminin Limanda Olması	491
b.	Geminin seferde olması	493
c.	İhtiyati Haczin Kapsamı	494
d.	Geminin Serbest Bırakılması	494
aa.	Geminin Değerinin Depo Edilmesi.....	494
bb.	İhtiyati Haczin Kaldırılması	495
cc.	Tarafların Anlaşması	495
IV.	GEMİLERİN CEBRİ İCRA YOLUYLA SATIŞI	495
1.	Geminin Türkiye’de Cebri İcra Yoluyla Satışı.....	495
a.	Yabancı Sicile Kayıtlı Gemilerin Satışı İçin Hazırlıklar	497
b.	Geminin Satış Prosedürü	497

aa. Satış İlanı	497
bb. Vaktinden Önce Satış	498
cc. Pazarlık Suretiyle Satış	498
c. Satış ve İhalehinin Sonucu	498
d. Sıra Cetveli.....	499
aa. Birinci sıra	499
bb. İkinci Sıra	500
cc. Üçüncü Sıra.....	500
dd. Dördüncü Sıra	500
ee. Beşinci Sıra.....	500
ff. Altıncı Sıra.....	500
gg. Yedinci Sıra.....	501
hh. Sekizinci sıra	501
e. Hapis Hakkı İçin Eşya hakkında Defter Tutulması.....	501
f. İlamlı İcra	501
g. İlamsız İcra.....	502
2. Bir Türk Gemisinin Yurtdışında Satılması.....	502

YEDİNCİ BÖLÜM DENİZ TİCARETİ SÖZLEŞMELERİNDE KULLANILAN KLOZLAR

§11. MUHTELİF KLOZLAR	505
A. ÇARTER SÖZLEŞMELERİNE KONULAN KLOZLAR ...	505
I. ÇIPLAK GEMİ KİRA SÖZLEŞMESİNE (BAREBOAT ÇARTER) KONULAN KLOZLAR.....	505
1. Demise Klozu	505
II. NAVLUN SÖZLEŞMESİNDEKİ KLOZLAR (CLAUSES)	506
1. Cancelling Klozu (Clause)	506
2. Ex Ship X Klozu	506
3. Freight Collect Klozu.....	506

4. Himalaya Klozu	506
5. Paramaunt Klozu	507
6. General Ice Klozu.....	508
7. Identity of Carrier Klozu (Demise Klozu).....	508
8. Lost or not Lost Klozu.....	509
9. Reversible Klozu	509
10. Substitution Klozu.....	509
11. Wharf Klozu	509
12. Cesser Klozu	510
13. WIPON ve WIBON Klozu	510
14. Penalty Klozu (Indemnity Clause).....	510
15. Negligence Klozu.....	511
16. Lost Or Not Lost Klozu	511
17. Unknown (Belli Değil) Klozu	511
III. ZAMAN ÇARTERİ SÖZLEŞMESİNE KONULAN KLOZLAR.....	511
1. Employment Klozu (T/CP)	511
2. Maintenance Klok.....	512
3. Retention of Title Klok.....	512
4. Off Hire Klozu.....	512
5. Net Kayıp Zamana İlişkin Klokler (Net loss of time clauses).....	512
6. Büt Kayıp Zamana İlişkin Klokler (Period Clauses).....	513
7. Knock-for-Knock Klozu.....	513
B. MÜŞTEREK AVARYA KLOZLARI (CLAUSES).....	513
I. GENERAL AVARAGE KLOZU	513
II. NEW JASON KLOZU	513
III. NEGLIGENCE KLOZU	514
C. ÇATMA KLOZLARI (CLAUSES).....	514
I. BOTH TO BLAME COLLISION KLOZU	514

II. WAR CLAUSE (SAVAŞ KLOZU).....	515
D. KURTARMA KLOZLARI	516
I. SCOPIC CLAUSE (SPECIAL COMPENSATION PROTECTION AND INDEMNITY)	516
EK-I	
TÜRK TİCARET KANUNU	519
EK-II	
2016 YORK ANVERS KURALLARI	694
EK-III	
DENİZ ALACAKLARINA KARŞI MESULİYETİN SINIRLANDIRILMASI HAKKINDA 1976 TARİHLİ TARİHLİ MİLLETLERARASI SÖZLEŞME	709
EK-IV	
DENİZ ALACAKLARINA KARŞI MESULİYETİN SINIRLANDIRILMASI HAKKINDA 1976 TARİHLİ MİLLETLERARASI SÖZLEŞMEYİ TADİLEDEN 1996 PROTOKOLÜ	725
EK-V	
1992 PETROL KİRLİLİĞİNDEN DOĞAN ZARARIN HUKUKİ SORUMLULUĞU İLE İLGİLİ ULUSLARARASI SÖZLEŞME.....	733
EK VI	
1992 PETROL KİRLİLİĞİ ZARARININ TAZMİNİ İÇİN BİR ULUSLARARASI FONUN KURULMASI İLE İLGİLİ ULUSLARARASI SÖZLEŞME.....	751
KAVRAM İNDEKSİ.....	781